

GŁOS

ZNAD PREGOŁY

Nr 12 (161) grudzień 2009

PISMO WSPÓLNOTY KULTURY POLSKIEJ W OBWODZIE
KALININGRADZKIM *ukazuje się od XI 1995 r.*

*Niech radość i pokój Świąt Bożego Narodzenia
towarzyszą Wam przez cały Nowy Rok.
Życzymy Wam, aby był to Rok
szczęśliwy w osobiste doznania,
by spełnił zamierzenia i dążenia zawodowe
oraz
przyniósł wiele satysfakcji
z własnych dokonań.*

2010

Redakcja „Głosu znad Pregoły”

KIM JEST ŚWIĘTY MIKOŁAJ CUDOTWÓRCA?

Co roku w okresie świątecznym przychodzi do nas święty Mikołaj. Obdarowuje prezentami. Jesteśmy do tego przyzwyczajeni. A czy zastanawialiśmy się nad tym, skąd pochodzi taka tradycja? Dlaczego akurat Święty Mikołaj przynosi prezenty? Z czego jeszcze jest znany i za co czczony? Kogo jest patronem przed czym chroni?

Mikołaj, biskup Miry Likijskiej (zm. ok. 345) jest jednym z najpopularniejszych świętych czczonych w tradycji wschodniochrześcijańskiej. Jest on szczególnie ważną postacią dla Cerkwi ruskiej i rosyjskiej, do tego stopnia, że dość powszechnie nazywany był w tekstach „ruskim świętym”, a nawet „ru-

skim bogiem”. Wierni wierzyli bowiem, że szczególnie umiłował sobie ruską ziemię i ją właśnie otoczył swą opieką. „Ten bowiem biskup – pisał w 1476 roku metropolita Misael – miłosierny i szczerobliwy obdarza nas hojnie swoimi łaskami, nie gardzi nami i nie są mu niemiłe nasze świątynie skromne, przeciwnie rad w nich przebywać”.

Mikołaj był uważany za litościwego i pełnego miłosierdzia patrona rozmaitych spraw, opiekuna płodów rolnych, handlu, podróży. Świętego błagano o odżegnanie burzy, wspomóżenie przed zakusami biesów, a także w sprawach codziennych i wierzone, że dobrym chrześcijanom nie odmawia on nigdy swej po-

mocy. Słowa jednej z popularnych ludowych pieśni mówią: „Jeśli kto Mikołaja miluje, gdy kto Mikołajowi służy, temu święty Mikołaj pomaga w każdy czas, Mikołaj!”.

W roku liturgicznym dwukrotnie wspomina się Mikołaja, 6 grudnia (Mikołaj „zimowy”) i 9 maja (na pamiątkę przeniesienia relikwii z Mir do Bari w 1087 roku). Niezwykła popularność biskupa Miry Likijskiej sprawiła, że poświęcano mu liczne cerkwie, a jego wizerunki pojawiały się niemal w każdym domu. Ale nie tylko – w Grecji powszechny jest zwyczaj umieszczania ikon św. Mikołaja na łodziach i statkach, w związku z przekonaniem, że chronić on może przed burzą. Z

kolei na Rusi zdarzało się, że wizerunki świętego umieszczano w oborach, uważano go bowiem za opiekuna bydła i w ogóle świętego sprzyjającego dobrobytowi. Miało to związek z przedchrześcijańskim kontekstem czci dla Mikołaja, w kulcie którego badacze dostrzegają rozliczne pogłosy wierzeń związanych z Wółosem – jednym z bogów słowiańskiego panteonu.

Ikona Mikołaja Cudotwórcy ukazuje go popiersiowo, z otwartą księgą Ewangelii w lewej ręce i błogosławiącego prawą, odzianego w szaty biskupie: felonion i omoforon z krzyżami.